

Datum
2011-06-29

Diariernr
2010-02898

Projektnr

Ert diariernr
N2010/7762/FIN

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Det svenska COST deltagandet

I enlighet med regeringsuppdrag överlämnar VINNOVA en kartläggning av det svenska COST deltagandet.

A handwritten signature in blue ink, appearing to be "Charlotte Brogren".

Charlotte Brogren

Det svenska COST deltagandet

VINNOVA fick i 2011 års regleringsbrev i uppdrag att genomföra en kartläggning av det svenska deltagandet i COST. Statistiken som presenteras nedan baserar sig på uppgifter från COST Council Secreteriat.

Kort bakgrund

COST har funnits i 40 år och är således det äldsta instrumentet i Europa som främjar internationellt samarbete. COST är ett mellanstatligt ramverk med i dagsläget 35 medlemsländer (förutom de 27 EU länderna deltar även Bosnien-Hercegovina, Kroatien, FYROM, Island, Norge, Serbien, Schweiz, Turkiet) samt ett samarbetsland (Israel). COST möjliggör för europeiska forskare och andra aktörer att tillsammans utveckla idéer och ta nya initiativ inom ett antal vetenskapliga discipliner. Arbetet sker i transeuropeiska nätverk av nationellt finansierad forskning. COST finansierar således kostnaderna för nätverksaktiviteterna, men finansierar inte den forskning som bedrivs av de deltagande forskarna. För närvarande deltar 40 000 forskare i över 200 Aktioner inom följande domäner:

- Biomedicine and Molecular Biosciences, BM
- Food and Agriculture, FA
- Forests, their Products and Services, FP
- Materials, Physics and Services, CM
- Chemistry and Molecular Sciences and Technologies, CM
- Earth System Science and Environmental Management, ES
- Information and Communication Technologies, IC
- Transport and Urban Development, TU
- Individuals, Societies, Cultures and Health, IS

COST Aktioner karakteriseras av att de är bottom-up d.v.s. forskarna lämnar själva förslag till nya aktioner. Deltagandet sker dessutom enligt en s.k. à la carte-princip, vilket innebär att medlemsländerna bara deltar i de aktioner som man finner relevanta för aktörer i det enskilda landet. Det är även möjligt för icke COST länder att delta i enskilda aktioner under förutsättning att det gagnar samtliga parter. Aktörer som inte är COST-medlemmar får dock inte sina nätverkskostnader ersatta utan får stå för det själva. I

2011-06-29

april 2011 deltog 38 länder utanför Europa med 459 deltaganden i 143 pågående Aktioner.

Den nationella organisationen – Utveckling och utmaningar

COST National Coordinator - nomineringsprocessen

VINNOVA är av näringsdepartementet utsedd att vara COST National Coordinator, CNC. Uppgiften att vara CNC innebär att nominera delegater till pågående och nya aktioner och att vara en länk mellan forskare, COST Council Secretariat och COST Office i Bryssel. Det innebär också att tillsammans med näringsdepartementet sitta i COST Senior Officials (CSO), det högsta beslutande organet. CSO fattar det formella beslutet att starta nya aktioner. För närvarande startas 60 nya aktioner per år.

I Sverige krävs det ett regeringsbeslut för varje enskild aktion svenska forskare vill delta i. Genom åren har undersökningar gjorts huruvida det vore möjligt att hoppa över detta steg för att snabba på processen. Tyvärr har det visat sig att det inte är möjligt. CNCs uppgift är därför att skicka in en skrivelse med begäran om att Sverige ska gå med i en aktion, kortfattat beskriva aktionen och motivera ett svenskt deltagande.

Fram tills för helt nyligen har Näringsdepartementet, efter att regeringsbeslutet är fattat, via UD och Sveriges ständiga representation i Bryssel officiellt signerat aktionen. Detta är en process som kan ta lång tid vilket i vissa fall medfört problem för våra svenska delegater. Det som skett är att svenska aktörer inte kunnat erhålla reseersättning för initiala möten p.g.a. att den nationella processen dragit ut på tiden. Under våren 2011 har dock Näringsdepartementet sett över sina rutiner och genomfört förenklingar vilket innebär att UD inte längre behöver vara delaktiga. Enligt den nya rutinen informerar VINNOVA (CNC) COST Office att vår nationella process är avslutad och nominerar de svenska delegaterna så snart regeringsbeslutet är fattat och en kopia på detta tillsänts VINNOVA.

CSO arbetar ständigt på att förbättra och förenkla COST-systemet. Som ett led i detta arbete har CSO beslutat införa ett elektroniskt system som innebär att varje medlemsland meddelar on-line att deras nationella process är avslutad och nominerar delegater direkt. Detta kommer vara en ny uppgift för CNC och VINNOVA kommer att utveckla rutiner som gör att detta kommer att fungera så effektivt som möjligt. Sannolikt kommer detta att innebära en kraftig förbättring för de svenska deltagarna genom att processen att nominera delegater kommer att gå ännu fortare.

VINNOVAs komplementära finansiella stöd

VINNOVA har avsatt en mindre årlig budget som har kunnat användas för "bryggfinansiering", d.v.s. till reseersättning i de fall nomineringsprocessen dragit ut på

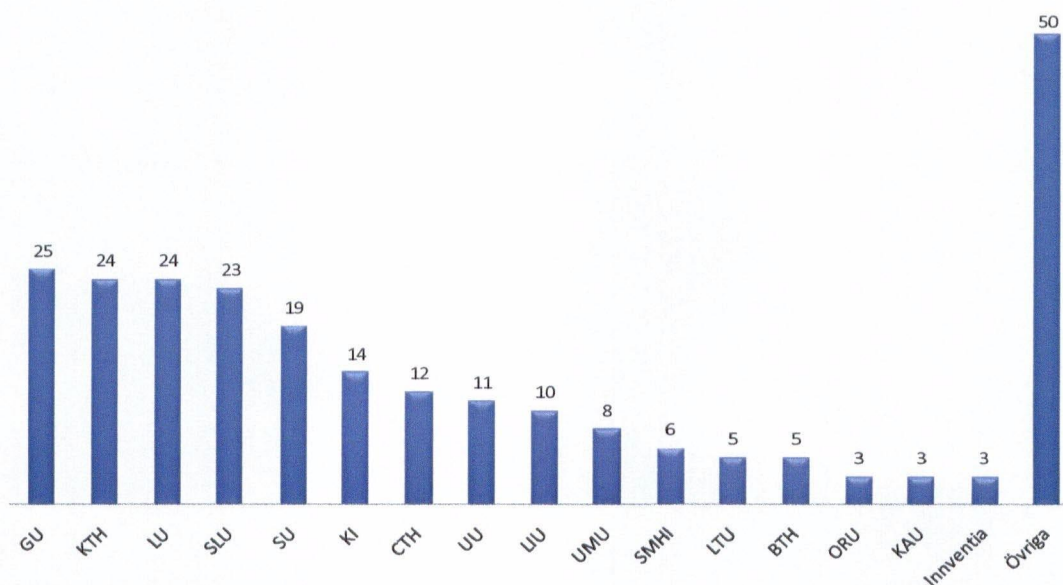
2011-06-29

tiden. VINNOVA har då beviljat motsvarande ersättning som skulle utgått från COST Office. VINNOVA har även beviljat mindre bidrag till enskilda Aktioner som stöd för att förlägga aktionsmöten i Sverige. Anledningen är att denna typ av möten medför merkostnader som inte täcks av bidrag från COST. VINNOVA har gjort bedömningen att det finns ett tydligt mervärde i att stimulera att nätverksmöten hålls i Sverige då detta dels ger ökad synlighet för COST som instrument för internationalisering, dels medför att svenska forskningsmiljöer exponeras för nya aktörer. Finansieringen av deltagandet i Aktionerna, d.v.s själva forskningstiden, finns det i Sverige ingen avsatt COST budget för.

Kartläggning av det svenska deltagandet

Nedan följer en redovisning av det svenska COST-deltagandet i de dimensioner som den tillgängliga statistiken medger. Jämförelser med i särskilt största programmet för internationalisering av svenska forskare och företags FoU-verksamhet, EUs sjunde ramprogram, görs löpande som ett sätt att lyfta fram skillnader och likheter vad gäller COSTs roll i det svenska FoU-systemet.

Figur 1 Totalt antal deltaganden per organisation i COST

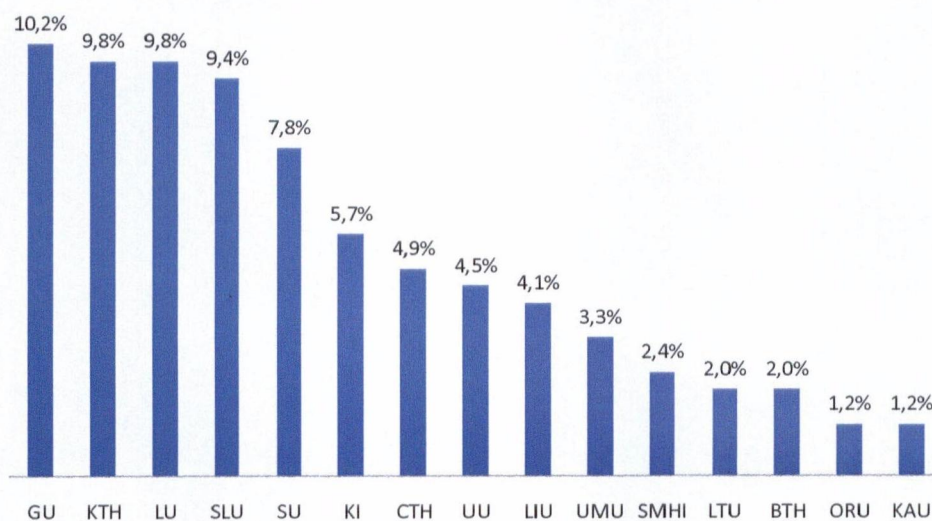
I figur 1 visas olika aktörers totala deltagande och det kan konstateras att universitet och högskolor utgör den ojämförligt största andelen deltagare i COST. Andelen uppgår för närvarande till 76 procent. Av diagrammet framgår det också att det är de större lärosätena (Göteborgs universitet, Kungliga tekniska högskolan, Lunds universitet) som har det största antalet deltagande, men att även några mer specialiserade

2011-06-29

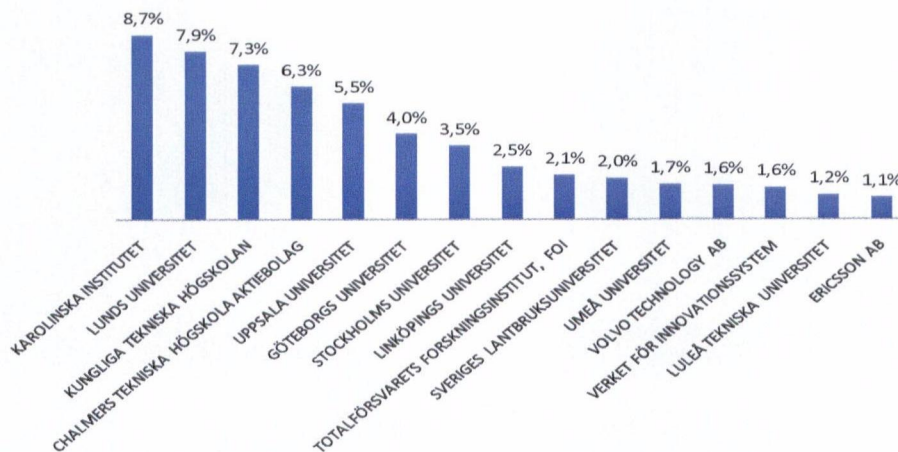
forskningsorganisationer, såsom exempelvis SMHI och SLU uppvisar ett relativt sett högt deltagande. En orsak till detta är sannolikt att domänområdena inom COST ligger väl i linje med dessa organisationers verksamhet. Dominansen av universitet och högskolor understryks ytterligare genom att INNVENTIA som första industriforskningsinstitut först återfinns på plats sexton.

I gruppen övriga ingår organisationer som deltar i en eller två aktioner. Förteckning över dessa finns i bilaga 1.

Figur 2 Främsta aktörers andel av det totala svenska deltagandet i COST

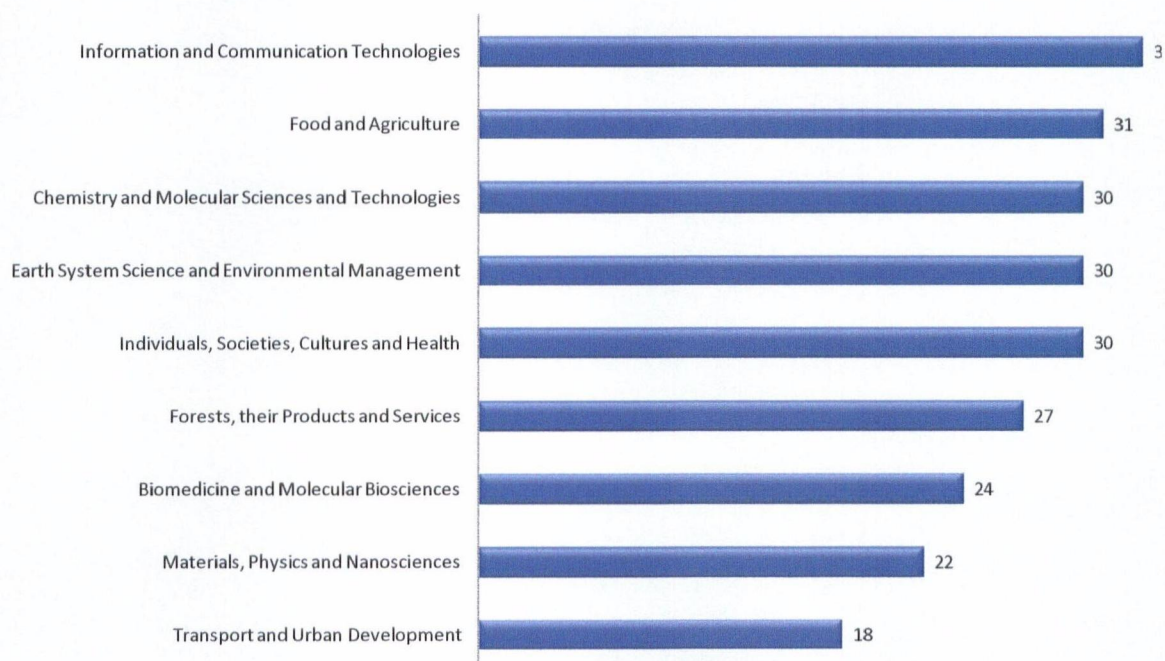
Figur 3 Främsta aktörers andel av det totala svenska deltagandet i sjunde ramprogrammet (FP7)

2011-06-29

Figur 2 visar olika aktörers andel av deltagandet i COST, medan figur 3 visar detsamma för sjunde ramprogrammet. En övergripande observation är att trots att akademiska aktörer dominerar i båda diagrammen så finns det vissa skillnader som indikerar att COST och EUs ramprogram har olika roller i det svenska FoU-systemet och verkar komplimenterande. En indikation är att de stora akademiska aktörernas inbördes rangordning är annorlunda med Göteborgs universitet som det tydligaste exemplet. En andra observation är att de mindre högskolorna har ett högre deltagande i COST än i ramprogrammet. En tredje är en större förekomst av företag på listan över deltagandet i sjunde ramprogrammet, vilket väl speglar de olika instrumentens uppbyggnad och syfte.

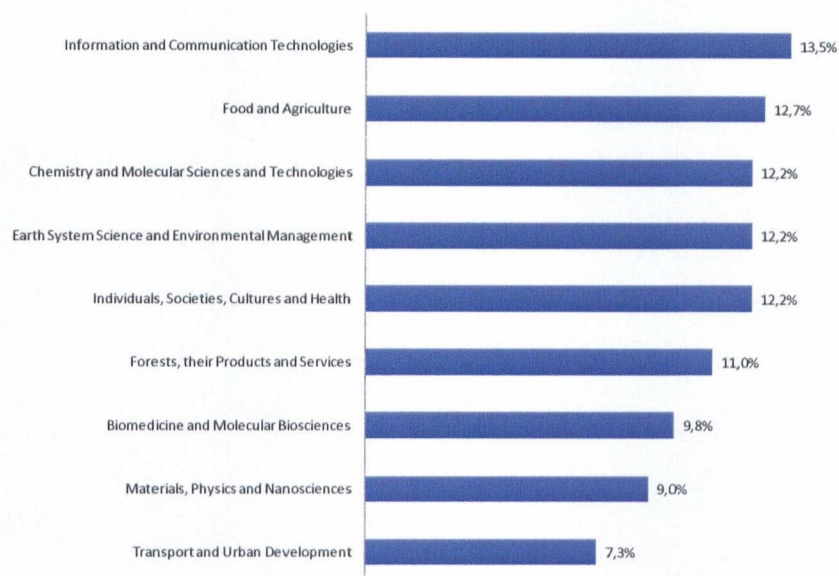
Figur 4 Svenska deltaganden per domän

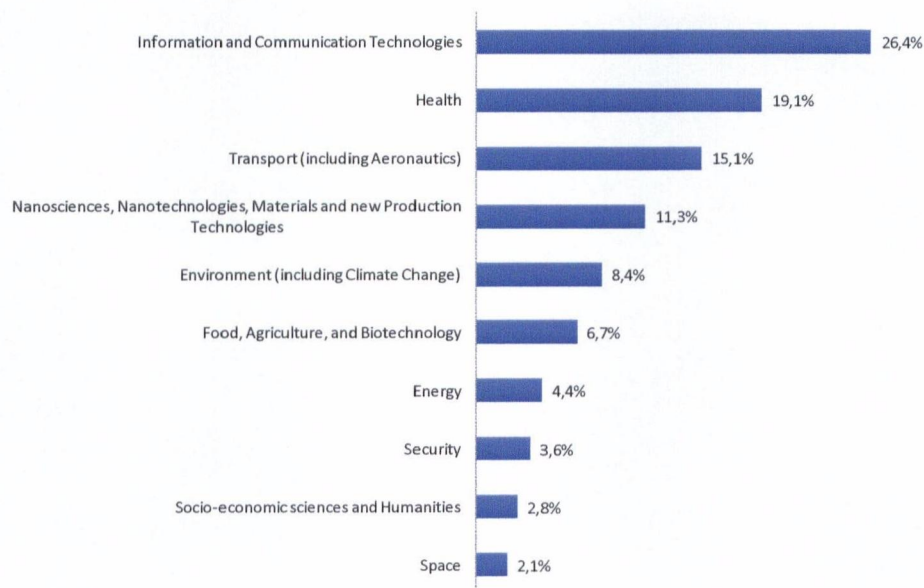
Som framgår av figur 4 är det svenska deltagandet starkast inom ICT området samt inom Food and Agriculture, tätt följda av Chemistry and Molecular Sc.& Techn, Earth System Sc. And Environmental Management och Individuals, Societies, Culture and Services.

2011-06-29

Figur 5 Fördelningen av det svenska deltagandet inom COST

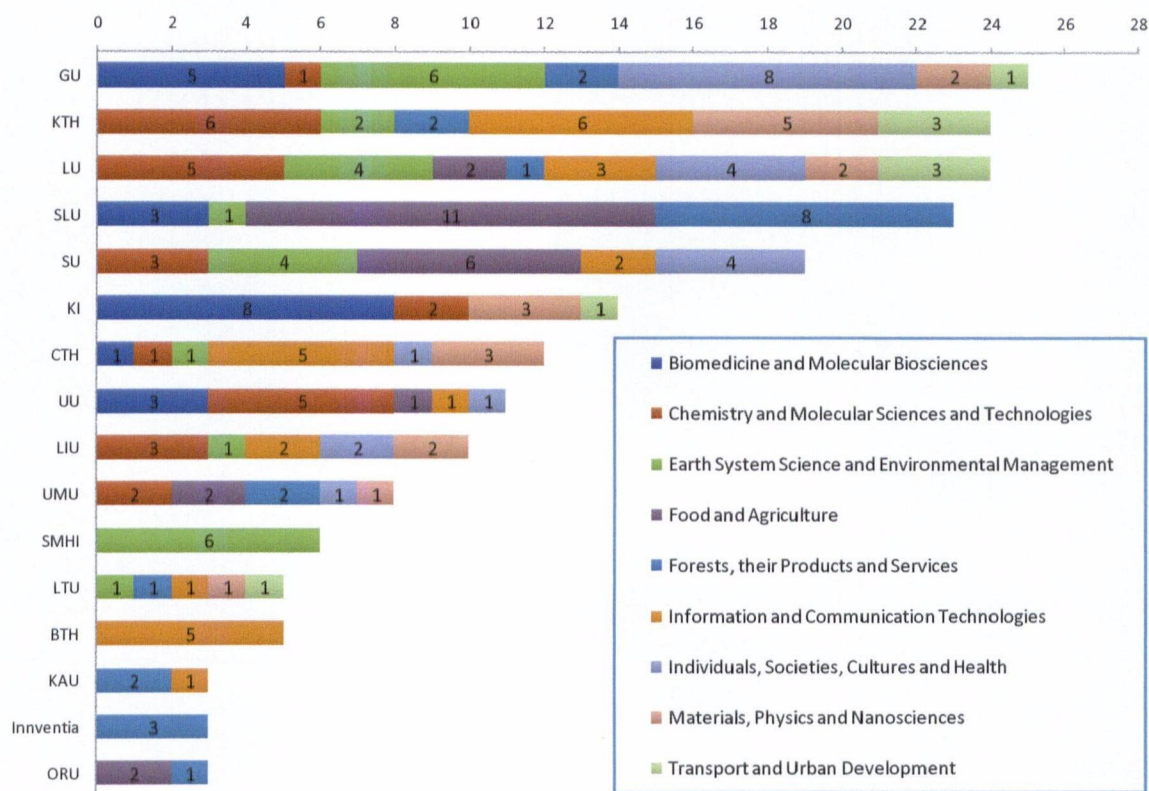
Figur 6 Fördelningen av det svenska deltagandet inom sjunde ramprogrammets (FP7) tematiska program i Cooperation

Vid en jämförelse med det svenska deltagandet i inom de olika temaområdena i sjunde ramprogrammet (figur 5 och 6) framträder återigen bilden av komplementaritet, exempelvis i form av en lägre andel deltagande inom området Biomedicine and Molecular Biosciences och Transport and Urban Development inom COST. Samtidigt kan ett mycket högt deltagande konstateras i områden som Forest, their products and Services och Earth System Science and Environmental Management.

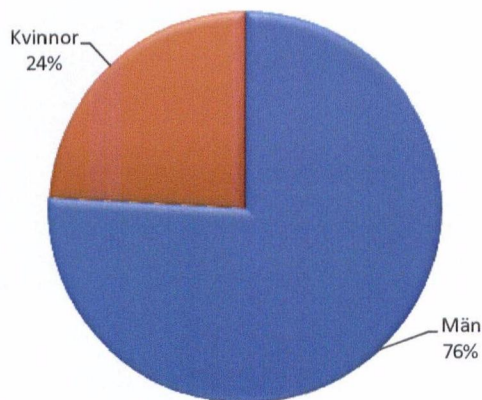
2011-06-29

Figur 7 Deltagande aktörer per domän

Figuren visar inom vilka domäner en aktör deltar och deltagandet speglar som förväntat respektive aktörs styrkeområden. Exempelvis deltar Blekinge tekniska högskola endast i aktioner inom informations och kommunikationsområdet vilket är ett av deras fokusområden.

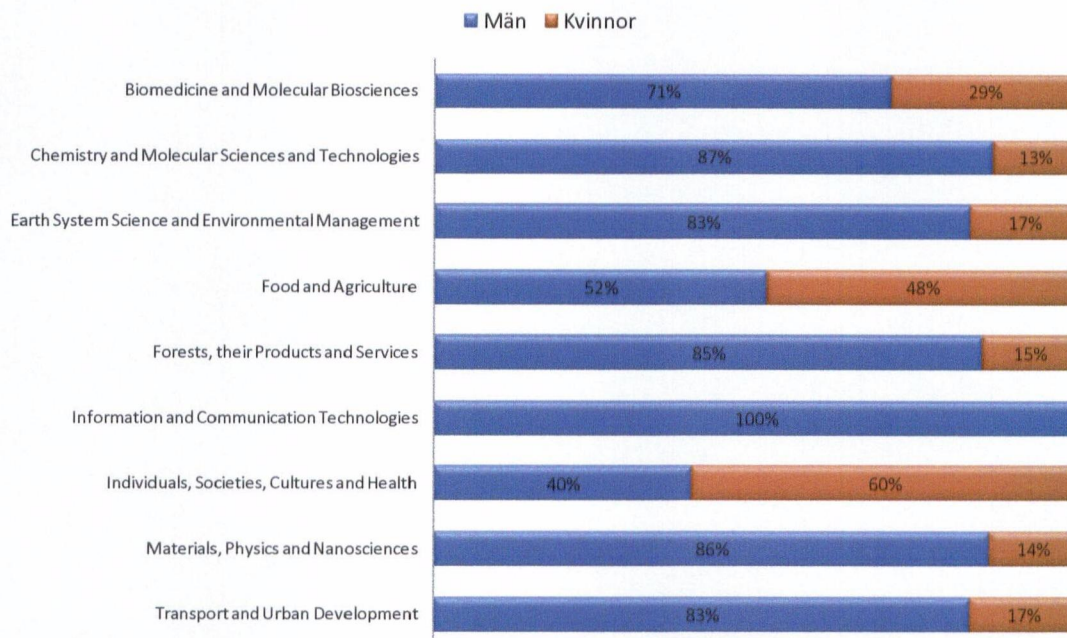
Figur 8 Totalt svenskt deltagande i aktionernas styrgrupper uppdelat i procent på kvinnor och män

2011-06-29

Figur 9 Fördelningen kvinnor och män per domän

Statistiken har bearbetats för att få fram antalet kvinnor respektive män som nominerats till svenska delegater och som sitter i aktionernas styrgrupper. Figurerna 8 och 9 visar tydligt att det svenska COST deltagandet domineras av män, kvinnorna står för endast 24 procent av deltagandet. Det framgår också som förväntat att de domäner som har högst kvinnligt deltagande är samhälle och humaniora samt livsmedel och jordbruk medans information och telekommunikations domänen inte har en enda kvinnlig deltagare.

Slutsatser

En övergripande slutsats av statistiken som presenterats ovan är att COST utgör ett komplement till ramprogrammet för svenska forskare och andra aktörer. Områden som saknas eller har liten budgetmässig tillgång alternativt uppvisar lågt svenskt deltagande inom ramprogrammet uppvisar i många fall ett högt deltagande inom COST, exempelvis skogsområdet samt samhälle och humaniora.

COST visar sig också vara en ingång till europeiskt samarbete för de mindre lärosätena och för enskilda aktörer med speciell inriktning mot specifika COST-domäner.

Det framgick tydligt att det svenska deltagandet är väldigt mansdominerat och VINNOVA kommer därför fortsätta analysera den könsmissiga snedfördelningen och utarbeta en

2011-06-29

strategi för att öka det kvinnliga deltagandet, exempelvis genom riktade informationsinsatser mot specifika målgrupper.

VINNOVA kommer även fortsätta effektivisera nomineringsprocessen av svenska delegater för att säkerställa att den blir så snabb och smidig som möjligt.

Bilaga 1 Övriga

Acreo AB
Biodlarnas Riksförbund
Bjerkemo Konsult
European Southern Observatory
Fire Safety Design AB
Fiskeriverket
Försvvarshögskolan
Hallands sjukhus
Högskolan i Borås
Högskolan i Gävle
IKEA Communications AB
iNovacia AB
Institutet för rymdfysik
IVL Svenska miljöinstitutet
Konstfack
Lantmännen SW Seed
Lantmäteriet
Linnéuniversitetet
Malmö högskola
Mittuniversitetet
Mälardalens högskola
Naturhistoriska riksmuseet
RUAG Space AB
Saab
Sahlgrenska universitetssjukhuset
Science for Life Laboratory
SEI Stockholm Environment Institute
SIK, Institutet för livsmedel och bioteknik AB
Simons akustik och utvecklings AB
SIPRI, Stockholm International Peace Institute
Skogforsk
Socialstyrelsen
Spacescape AB
Strålsäkerhetsmyndigheten
Svenska Djurhälsovården
Sveriges tekniska forskningsinstitut
Södertörns högskola
Totalförsvarets forskningsinstitut
Trafikanalys
ÅF-Ingemansson AB
Örebro universitet